

Święcenie pokarmów przy Muzeum

Serdecznie zapraszamy na coroczną Wielką Sobotę w Muzeum.

Już 20. kwietnia o godzinie 12:00 odbędzie się uroczystość poświęcenia pokarmów wielkanocnych w otoczeniu zabytkowego XVII w. drewnianego kościoła.

Podczas uroczystości Zespół Regionalny „Robcusie” zaprezentuje zwyczaje góralskie związane ze świętem Wielkiej Nocy.

Również w tym roku odbędzie się konkurs na „Tradycyjny koszyk wielkanocny”.

Zapraszamy wszystkich bardzo serdecznie do spędzenia sobotniego popołudnia w muzealnym otoczeniu i degustacji wielkanocnej sodry przygotowanej przez Związek Podhalań Oddział Gorczański.

Wyniki 61 Konkursu Palm Wielkanocnych

W Niedzielę Palmową pod naszą zabytkową świątynią zgromadziły się tłumy rabczan, turystów i kuracjuszy, aby móc podziwiać niepowtarzalne i barwne widowisko.

61 Konkurs Palm Wielkanocnych zgromadził rekordową liczbę uczestników, a jury w tym roku miało niezwykle ciężkie zadanie przy ocenie bajecznie kolorowych i wykonanych z niezwykłą fantazją i pietyzmem palm. Honorowy patronat nad naszym konkursem objął Starosta Nowotarski – Krzysztof Faber oraz Burmistrz Rabki-Zdroju – Leszek Świder.

Muzeum podczas organizacji tego wydarzenia wspomogło wielu sponsorów, którym pragniemy złożyć serdeczne podziękowanie: panu Andrzejowi Dubielowi – Firma Dubiel Vitrum, państwu Agnieszce i Markowi Worwa – Firma „MAX” Producent i dystrybutor słodczy, panu Piotrowi Miśkowcowi – Firma Tech-Bud Market budowlany, panom Kazimierzowi i Piotrowi Stolarczykom – Firma Centrum Handlowe „Małgosia”.

O zwyczajach związanych z wykonaniem, a także o późniejszym „wykorzystaniu” poświęconej palmy wielkanocnej opowiedziała Dorota Majerczyk – Przewodnicząca Rady Muzealnej Muzeum im. Władysława Orkana, etnomuzykolog, a także instruktor zespołu „Majeranki” działającego przy Stowarzyszeniu Miłośników Kultury Ludowej w Chabówce. „Majeranki” pod „batutą” Piotra Majerczyka stworzyły niepowtarzalną atmosferę zachęcając również zgromadzonych uczestników konkursu do wspólnego

śpiewu.

Dodatkową atrakcją i nagrodą dla tych, którzy odwiedzili nasze Muzeum były „Kramy Wielkanocne” w których można było zakosztować wszelkiego rodzaju łakoci, które goszczą na stołach wielkanocnych, spróbować przepyszного żurku, a także kupić baranki z masła, palmy, serwety i wszystko to co może przydać się do ozdobienia koszyka w Wielką Sobotę, a także wielkanocnego stołu.

Z piękną inicjatywą wystąpiło „Stowarzyszenie Miłośników Kultury Ludowej”, które cały dochód uzyskany ze sprzedaży zgromadzonych na swoim stoisku ciast, ozdób, baranków z masła, przeznaczyło na pomoc dla znajdującego się po wypadku w stanie śpiączki byłego członka zespołu Jasia Moskały.

Protokół

Z posiedzenia jury 61 Konkursu Palm Wielkanocnych zorganizowanego przez Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce-Zdroju w dniu 14.04.2019 r.

JURY w składzie:

1. Stanisława Trebunia – Staszew – etnolog, Kierownik Podyplomowego Studium Muzeologicznego UJ,
2. Piotr Lulek – Przewodniczący jury, znawca kultury ludowej, regionalista,

3. Marcin Kudasik – znawca kultury ludowej, regionalista,
4. Aleksandra Traczyk – sekretarz jury, adiunkt muzealnictwa – Muzeum im. Władysława Orkana

Po obejrzeniu **137** palm zgłoszonych do konkursu, jury postanowiło przyznać następujące nagrody i wyróżnienia:

Nagrody główne:

Palma Tradycyjna

1. Marcelina i Kacper Sularz – palma nr 96
2. Karina Bochnak – palma nr 28
3. Amelia Rapacz – palma nr 38

Palma Współczesna

1. Zespół Szkół Specjalnych przy ŚCRU Oddz. B2 – palma 57
2. Natalia i Wiktoria Traczyk – palma nr 54
3. Kacper Grabień – palma nr 31

Palma Najpiękniejsza

1. Koło Gospodyń Rdzawka – palma nr 61
2. Zespół Góralski „Powicher” Rdzawka – palma nr 63
3. Ochotnicza Straż Pożarna Skawa – palma nr 137

Nagroda Specjalna

1. Jaś Chrustek, Maria Chrustek – palma nr 92

Dodatkowo jury przyznało następujące wyróżnienia:

1. Szkoła Podstawowa Rdzawka – palma nr 62,
2. Karolina Koszarek – palma nr 29,
3. Przedszkole nr 1 w Rabce-Zdroju – palma nr 11,
4. Szymon i Mateusz Patalita – palma nr 5,
5. Michał i Wojtek Żmuda – palma nr 89,
6. Karolina Sroka – palma nr 127,
7. Dominik i Łukasz Zając – palma nr 127,
8. Laura Komperda – palma nr 119,
9. „Maminki,, Rabka i Katolicka Szkoła Podstawowa im. Najświętszej Rodziny z Nazaretu,
10. Zakład Opiekuńczo-leczniczy Szpital Miejskiego w Rabce-Zdroju.

Jury przyznało także nagrody specjalne dla najmłodszych:

1. Zespół Przedszkoli Specjalnych w Rabce-Zdroju,
2. Przedszkole nr 1 w Rabce-Zdroju,
3. Zespół Szkół Uzdrowiskowych w Rabce-Zdroju.

Jury pragnie podziękować wszystkim sponsorom, którzy wsparli organizowany przez Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce-Zdroju konkurs- najstarszą tego typu imprezę w Polsce. Celem konkursu jest zainteresowanie i podtrzymanie tradycji związanej z rokiem obrzędowym oraz promocja regionu zamieszkiwanego przez górali zagórzańskich.

Jury pragnie podkreślić, że podczas tegorocznej edycji konkursu, palmy prezentowały wyrównany poziom artystyczny i niezależnie od wielkości były wykonane z wielką starannością oraz dbałością tradycję i artystyczną finezję.

W ocenie palm brano pod uwagę, w zależności od kategorii – wykorzystanie tradycyjnych materiałów (wierzbowych witek, gałęzi sosny, świerka sosny, świerka i jałowca, zboża itd.), techniki zdobniczej (kwiaty i wstążki z bibuły, kokardki z

papieru), estetykę wykonania, a także nowatorskie spojrzenie na tradycję. Stosując ww. kryteria jury zdecydowanie odrzuca palmy posiadające detale zdobnicze wykonane z tworzyw syntetycznych, np. plastikowe czy też foliowe kwiaty.

Jury uważa za ogromnie pozytywny fakt udziału w konkursie licznej grupy dorosłych, młodzieży i dzieci w góralskich strojach.

Na tym protokół zakończono i podpisano.

Dyrektor Muzeum im. Władysława Orkana Zbigniew Wójciak przyznał dwie nagrody dodatkowe dla zespołów góralskich „Majeranków” i „Robcusi” za całokształt twórczości, kultywowanie tradycji i utrwalanie tradycji zespołowego robienia palm wielkanocnych.

Już teraz zapraszamy wszystkich na kolejny Konkurs Palm za rok...

---

61 Konkurs Palm Wielkanocnych

Zagościła już w Rabce dawno oczekiwana wiosna. Zbliża się także nasz tradycyjny Konkurs Palm Wielkanocnych – już **61**. Konkurs odbędzie się jak zawsze w kwietną niedzielę przy

naszym Muzeum **14.04.2019** r.

Jak co roku zapraszamy wszystkich małych i dużych do uczestnictwa.

Palmy będą oceniane w trzech kategoriach:

1.

2.

3.

Przewidziano także wyróżnienia!

Zgłoszenia do konkursu będą przyjmowane w Niedzielę Palmową, czyli:

14. kwietnia 2019 r. od godz. 12:00.

Prosimy o wcześniejsze zapoznanie się regulaminem i wypełnienie formularza zgłoszeniowego, co usprawni rejestrację uczestników.

Formularz-zgłoszeniowy-z-regulaminem-2019

Serdecznie zapraszamy!

Wystawa Ikon Małgorzaty Stańdo

**Dyrektor Muzeum im. Władysława Orkana
zaprasza serdecznie na wernisaż wystawy**

pt. „IKONY” Małgorzaty Stańdo.

**Wernisaż odbędzie się 22 marca 2019 roku
w Starym Kościółku – muzeum przy ul.
Orkana 2 w Rabce-Zdroju o godzinie 16.00**

*„Wpatrując się w ikonę odczuwa się
mocniej obecność Boga, odczuwa się
harmonię, doznaje się piękna, ale malując
– pisząc ikonę przeżywa się tak bardzo,
przebywa się w innej przestrzeni, gdzie
jest ciepło, piękno i miłość...”*

*Ikony maluję z wdzięczności za każdy
dobrze przeżyty dzień, za cudownych ludzi
wokół siebie. Ikony piszę, bo w tym
odnajduję radość i spokój...”*

Małgorzata Stańdo

Absolwentka Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie ukończyła kierunek Matematyka i zarządzanie w oświacie. Z zawodu nauczyciel matematyki i wychowawca salezjański. Związana z Orawą z miejscem zamieszkania i pracy zawodowej. Od zawsze realizuję swoje pasje, próbowała sił w poezji oraz sztukach

plastycznych. Najbardziej zachwyciła ją jednak praca nad ikonami. Ukończyła warsztaty ikonopisania u Karmelitów Bosych w Wadowicach. Tam pod kierunkiem profesorów Barbary i Krzysztofa Cudo powstała jej pierwsza ikona przedstawiająca Pantokratora (Jezusa Chrystusa). Kolejno pobierała nauki w Krakowie u Jezuitów pod kierunkiem Ojca Zygfrieda Kota z Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Sztuki Sakralnej oraz w krakowskiej cerkwi u pana Wiesława Trzypisa.

Ikony Małgorzaty Stańdo mają charakter sakralny. Maluje ikony wg wzorów bizantyjskich i starorosyjskich. najczęściej przedstawienia Pantokratora, Mandyliony, Matki Bożej, a także ikony świąteczne takie jak: Zwiastowanie, Przemienienie Pańskie i Ukrzyżowanie. Szczególnie upodobała sobie malowanie motywu Matki Bożej tzw. Eleusa, czyli czułej przytulającej Ikony malowane są na gruntowanej desce, temperą jajową (żółtko ,wino,pigmenty), złoczone 21-24 karatowym złotem.

Na szczególną uwagę zasługują ikony wzorowane na wielkich mistrzach Andrieju Rublowie i Sano Di Pietro.

Prace autorki znajdują się w Orawskim Dworze w Zubrzycy Górnej oraz

w prywatnych zbiorach. Wystawiane na Festiwalach Muzyki Kameralnej w Zubrzycy Górnej w galerii w Zawoji, w Orawskim Centrum Kultury w Jabłonce w Gminnym Ośrodku Kultury w Kościelisku w Muzeum Etnograficznym w Zubrzycy Górnej oraz bibliotece w Tymbarku.

IKONA OD CZASÓW NAJWCZEŚNIEJSZYCH

Ikona jest obrazem o tematyce sakralnej wykonana specjalną techniką według określonych kanonów.

Sztuka ikony powstała w pierwszych wiekach chrześcijaństwa – jest więc wartością dla wszystkich

kościółów. Najstarsze ikony sięgają VI – VIII wieku , odzwierciedlają tradycje i styl sztuki hellenistycznej. Trzy najsłynniejsze – zachowane ikony: Chrystus Pantokrator, św Piotr oraz Matka Boża z Aniołami. Styl mozaikowy i technika gorącego wosku – enkaustyczna.

Wiek VIII – IX to okres ikonoklazmu. To przekonanie o niemożności przedstawiania Boga w ludzkiej postaci. Ikony palono. Pojawia się sztuka bardzo surowa i prymitywna.

Okres macedoński i okres Komnenów – nawrót do tradycji klasycznych mozaik. Dominuje technika „pławu” – efekt jaśnienia, technika tempery jajowej.

Najsłynniejsze ikony: Ukrzyżowanie z wizerunkami świętych, Cud archanioła Michała w Canoe, drabina raju Jana Klimaka, Cykle święt chrześcijańskich.

Wiek XII – dominuje złoto w ikonach bizantyjskich. W tym też czasie rozpowszechniły się wizerunki świętych otoczone scenami narracyjnymi.

Pojawiają się ikony na czerwonym tle – jako znak bożej miłości.

Wiek XIV rozkwit hezychazmu- ikony z tego okresu charakteryzują się przejściem z klasycyzmu i ekspresjonizmu w przewagę liryzmu- przesyczonego pięknem, ciepłem i głębokim uczuciem. Cechuje je subtelność proporcji i gamy barwnej .Główne ośrodki : Bałkany – Bułgaria, Serbia, Grecja, ikony kreteńskie, gruzińskie

Wiek XIV i XV nazywany jest również epoką Rubłowa i Dionisija. Andriej Rubłow największy artysta ruski, jego arcydzieła to: Chrystus, Archanioł Michał, św Paweł i „ikona ikon” – Trójca Święta. Rublowowi przypisuje się również kopię cudownej ikony Matki Bożej Włodzimierskiej.

Mistrz Dionisij – jego postacie są smukłe i lekko wygięte,

barwy subtelne na złotym tle. Najpiękniejsza ikona to Ukrzyżowanie.

Na ziemiach ruskich ikona odgrywała rolę istotniejszą niż w krajach ortodoksyjnych, co przypisuje się przewadze cerkwi drewnianych, w których nie można było umieszczać fresków, jedynie ikony na podobrazdach drewnianych.

W ortodoksji ruskiej i rosyjskiej fundamentalne znaczenia ma kontemplacja ikony. Centra: Nowogród, Psków, Włodzimierz. Najwspanialsza grupa ikon – XIV wiek- Dessis z ikonostasu soboru Błagowieszczkańskiego.

Wiek XVII schyłek dawnego malarstwa ikonowego w Rosji – ikony coraz częściej ilustrują teksty liturgiczne, ikonę traktuje się jako przedstawienie zapraszające do modlitwy. Zaczyna się też malować ikony miniaturowe.

W XX wieku powrót do ikony i prace konserwatorskie. Po 1917 roku dużo ikon przewieziono do Europy. Grecja – muzea poświęcone sztuce bizantyjskiej, Rosja – ojciec Zinon, Włochy – szkoły prowadzące kursy malarstwa ikonowego.

Współczesna ikona nie różni się od ikony dawnej, bo to „fenomen sztuki sakralnej” i tak jak dawniej skłania do modlitwy i refleksji.

Odeszła Maria Sarka – wieloletni pracownik Muzeum

8. października 2018 r. odeszła do wieczności po ciężkiej chorobie długoletnia pracownik Muzeum im. Władysława w Rabce-Zdroju – Maria Sarka. W muzeum spędziła prawie 15 lat, opiekując się muzeum i kościółkiem. Cześć jej pamięci

---

Odeszła Maria Lechowska Bujak – wieloletni Dyrektor Muzeum im. Władysława Orkana

12. września 2018 roku po długiej chorobie odeszła wieloletnia Dyrektor naszego Muzeum Maria Lechowska Bujak.

Rabczańską placówką kierowała w latach 1962-1990. To dzięki jej pracy i zaangażowaniu miejsce to przekształciło się w instytucję liczącą się w świecie etnografów, kolekcjonerów oraz muzeologów. W swojej pracy zawodowej objęła opieką twórców ludowych, o czym świadczy m.in. to, że w muzeum powstała pokaźna kolekcja współczesnej sztuki ludowej, zabawki ludowej oraz obrzędowych strojów i akcesoriów kołędniczych. Ponownie odkryła i pokazała światu twórczość „Orawskiego Nikifora” Karola Wójciaka zw. Heródkiem – dzięki jej staraniom muzeum zgromadziło największą w Polsce kolekcję rzeźb tego artysty. Była prekursorem organizowania konkursów w placówkach muzealnych np.: najstarszego w Polsce konkursu palm wielkanocnych. Udało jej się również przejąć na własność budynek „Orkanówki” i zorganizować muzeum biograficzne Władysława Orkana. Za swą pracę i dokonania została odznaczona

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Muzeum było miejscem, które do końca swych dni traktowała jak swój drugi dom, a wszystkich pracowników jak rodzinę. Odeszła muzealnik, etnograf, która swą pracę w rabczańskim muzeum traktowała jako misję swojego życia. Była skarbnicą wiedzy o Rabce, muzeum i wszystkim tym, co związane z górami, etnografią i historią naszej małej ojczyzny.

Cześć Jej pamięci.

Rodzinie składamy wyrazy szczerego współczucia i żalu.

Dyrektor i pracownicy Muzeum im. Władysława Orkana

Msza Święta żałobna odprawiona zostanie w środę 19. września 2018 roku o godz. 12.00 w kaplicy na Cmentarzu Salwatorskim w Krakowie, po czym nastąpi odprowadzenie urny z Prochami Zmarłej do grobowca rodzinnego.

XV Festiwal Organowy – 2018 r.

26 lipca odbył się ostatni już koncert XV Festiwalu Organowego im. ks. Kamila Kowalczyka w Rabce- Zdroju. Finalny występ

uświetnili: Willy Ippolito (organy, Francja), Ania Śliwa (skrzypce) oraz Joanna Solecka (klawesyn). W ramach festiwalu wystąpiło aż osiemnastu artystów z Polski i zagranicy. Trzy z czterech koncertów odbyły się w naszym muzeum, prowadzone przez Łukasza Łęckiego aktora Teatru Lalek „Rabcio”.

Organizatorem festiwalu był Miejski Ośrodek Kultury w Rabce-Zdroju, Dyrektorem artystycznym- Witold Zalewski.

ngg_shortcode_0_placeholder"
order_direction="ASC"
maximum_entity_count="500"]

order_by="sortorder"
returns="included"

Jarmark w Muzeum 2018

22 lipca 2018 przy Kościółku odbył się kolejny Jarmark promujący twórców ludowych z naszego regionu. Przy Muzeum gościliśmy ponad czterdziestu artystów od Żywca po Nowy Sącz. Na przepięknych kramach można było podziwiać: tradycyjną

zabawkę ludową, rzeźbę, malarstwo, wyroby koronkarskie, stroje ludowe, ludwisarstwo i wiele innych wyrobów rękodzielniczych naszych twórców. Dodatkową atrakcją były pokazy: lekcje malowania zabawek drewnianych , origami oraz rzeźby w drewnie.

Jarmarki uświetnił występ Zespołu Regionalnego „Robcanie”.

ngg_shortcode_1_placeholder